

ויקהל פקודי (161)

ויקהל

תענית דיבור ביום השבת

וביום השביעי? הֲיָה לָכֶם קֹדֶשׁ (לה.ב.)

במה נוכל לבטא את קדושתו של היום השביעי? יש לומר שמן הפסוק שלפנינו נוכל ללמוד לקדש את יום השבת על ידי שמירת תענית דיבור, כפי שדרשו חז"ל (שבת קיג.) על הפסוק (ישעיה נח. יג) "ודבר דבר", שלא יהיה דבורך בשבת כדבורך של חול, ומובא בירושלמי (ראה בתוס' קיג.): שבטורח התירו לומר 'שלום' בשבת. רמז לכך אנו מוצאים בפסוק שלפנינו, שבו נאמר "לכם קדש" 'לכם' בגימטריא תשעים, כמנין 'הפה', מכאן שביום השביעי עלינו לדאוג שהפה יהיה קדוש. בספר לב אליהו בקונטרס "שביבי לב" מובא בשם הרב שבדרון זצ"ל, כי רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה מדרכן את האנשים לעשות תענית דיבור ונימוקו עימו: מה עשה הקב"ה בכל ששת ימי המעשה, שממנו שבת בשבת? הלא הוא ברא את עולמו על ידי אמירה, נמצא, אפוא שהשבתה בשבת היתה שבתה מדיבור, ולפיכך עלינו להלך בדרכיו ולגזור על עצמו תענית דיבור בשבת

ספר "ומתוך האור"

מצוה הבאה לידך אל תחמיצה

וְכָל חֶכֶם לֵב פָּקֵם יָבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' (לה.י.) כתבו המפרשים, אדם שבאה לידו איזו מצוה, עליו לעשותה תיכף בזריזות, הדיבור על המצוה והשהיה מלקיימה, עלולים לגרום להתהוות מעצורים ומכשולים שונים שימנעו את קיום המצוה, לפיכך אמר הכתוב "וְכָל חֶכֶם לֵב פָּקֵם", אדם שהוא באמת חכם וברצונו לקיים את המצוה, "יָבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה'", יבואו מיד ויעשו, מבלי לדבר. כעין זה ביאר הגר"א את הפסוק במשלי (י. ח) "חכם לב יקח מצוות ואויל שפתיים ילבט", החכם לוקח מיד את המצוה ומקיימה תיכף, כך הריהו סמוך ובטוח ששום מכשול לא ימנעהו מלקיימה, אבל אויל שפתיים, המרבה בדברים מסביב למצוה ומתמהמה מלקיימה, לבסוף ילבט, יתהוו בדרכו לבטים ומכשולים, וסופו שלא יעשה את המצוה.

ספר "להתענג בתענוגים"

ויעש את הפיור נחשת... במראת הצבאת (לה.ח.)

המגיד ממזריטש היה אומר: צריך כל אדם לראות את הזולת כראי: כשם שהראי משקף לעיניו את צדדי הכיעור שלו, כך גם בראותו את חסרונות הזולת עליו להבחין בהם גם אצל עצמו וילמוד מזה כיצד לסלקם. וזהו פירושו של המאמר: איזהו חכם הלומד מכל אדם. לפיכך, כאשר באו הכהנים ליטול ידיהם ורגליהם לפני

העבודה, והיה עליהם גם להתרחץ מכל פגם רוחני, מכל חסרון, נגיעה ופניה, היה הכיור, העשוי מראות, מזכיר להם, כי כדי להבחין בחסרונות עצמם עליהם להשתקף בזולת. אם יסתכלו רק על עצמם, יקשה להם מאוד להבחין בחסרונותיהם.

מענינה של תורה

פקודי

עיקר התביעה לאדם, האם הוא עושה את המוטל עליו

אלה פקודי המשפן.... אֲשֶׁר צִוָּה ה' (לח. כא. כג.)

היה הגאון רב משה פיינשטיין זצ"ל בעל ה"אגרות משה" אומר בדרך רמז: "אלה פקודי", עיקר החשבון שעל האדם למסור הוא על עצם תפקידו בעולמו, האם הוא עושה את אשר ציוה אותו השי"ת, שכן הקב"ה נותן לכל אחד את הזמן הקצוב לו, הכשרונות, היוזמה, האפשרויות והאדם ייתבע, האם ניצל את הזמן היקר שנקצב לו, האם הוא מקדיש זמנו לתורה ומצוות כפי כוחותיו ומה הוא עושה בכשרונותיו ובממונו. כך היה מרגלא בפומיה של הגאון החפץ חיים זצ"ל: עיקר התביעה שיבואו עם האדם, ועיקר מה שהיצר מנסה להשכיח ממנו, הוא על חיים ללא חשבון. והדרך לזכור זאת בכל מצבי וטרדות החיים היא ללמוד מוסר בקביעות.

ספר "לחתך עליון"

מאת אדנים למאת הפכר פכר לאדן (לח.כו.)

מאה אדנים היו למשכן ומאה ברכות צריך אדם מישראל לומר בכל יום. כשם שהאדנים היו יסודות המשכן, כך גם הברכות הן יסודות הקדושה בכל האדם מישראל. אדן הוא מלשון אדנות, על ידי הברכה מעיד האדם שהשם יתברך הוא האדון על כל הבריאה. מאה ברכות הינן ממילא מאה האדנים למשכן של כל אדם מישראל.

מענינה של תורה

מדוע לא בנה משה רבינו את המשכן

ויביאו את המשפן אל משה (לט. לג.)

פירש רש"י שלא היו יכולים להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקב"ה הקמתו שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים. אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו ע"י אדם, אמר לו עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקק וקם מאליו, וזהו שנאמר "הוקם המשכן" הוקם מאליו. יש להקשות מדוע לא זכה משה לבנות ממש את המשכן, בשלמא בני ישראל לא יכלו להקימו, אפשר שאינם ראויים מאחר שחטאו בעגל, והמשכן בא לכפר על חטא זה, אך משה

קרה שחסר מספר הפסוקים וסימנם בגימטריא.
"ומתוק האור"

הלכה: ברכת "אשר יצר" ועניית ב"ה ב"ש ואמן באמצע הבדיקה

כתב השו"ע (סי' תלב ס"א): ויזהר שלא ידבר בין הברכה להתחלת הבדיקה, וטוב שלא ידבר בדברים אחרים עד שיגמור כל הבדיקה. ובפסקי תשובות (אות א) כתב: והביטול שלאחריה. וכשיש לו שלוחים ששומעים ברכתו ועוזרים לו בבדיקה, גם הם יקפידו לא לדבר אפילו לצורך הבדיקה עד שיתחילו לבדוק. ואם עשה צרכיו באמצע הבדיקה, יברך אשר יצר, שיש לחשוש שמא ישכח מלברך אם ימתין אחר הבדיקה, ובפרט אם נמשך אצלו בדיקת חמץ זמן רב יש לחשוש שמא יצטרך עוד הפעם ותבטל הברכה. וה"ה שיש לו לענות ב"ה ב"ש ואמן על ברכת אחרים, וכ"ש איש"ר וכן יכול לברך ברכת רעם וברך באמצע הבדיקה.

פסקי תשובות חלק ה'

פתגם: להצלחה יש הרבה הורים, אך הכשלון הוא יתום ספר "שמחלה"

חקירה: קרבן פסח

הוא קרבן ציבור, או שהוא קרבן יחיד, אלא שקבעו לו זמן בכנופיא (קהלות יעקב סנהדרין ט-ב)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: כל התחלות קשות

שאלו לילד יניק וחכים: מגין שכל התחלות קשות? השיב אותו ילד: הנה ראייה מפורשת מההגדה של פסח, שכבר בהתחלה מופיעות הקושיות.

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף מא)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'זות בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, פייגא אולגה בת ברנה זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר.

מדוע? ונראה לבאר, דמצינו שמשה לא נדב תרומה למלאכת המשכן, וביארו המפרשים הטעם, כמו שמצינו שאמר הקב"ה לדוד שלא יזכה לבנות את בית המקדש רק שלמה בנו, דאם הוא יבנה בעצמו לא יחרב לעולם, ואין זו טובה לעם ישראל, דבעת אשר יחטאו והקב"ה יכעס בלית ברירה יכלה אפו בהם, כיון שלא יוכל להחריב את בית המקדש, אבל כששלמה יבנה יכלה אפו בעצם ובאבנים. וזה הטעם שלא רצה הקב"ה שיתרום משה כלל למשכן. ולפי"ז מובן היטב מדוע לא בנה משה את המשכן ולא יכול להקימו שאם היה בונה לא היה נחרב לעולם ואין זה טובה לבני ישראל.

"אוצרות התורה"

וַיִּשֶׂם אֶת הַבָּדִים עַל הָאָרֶץ (מ. כ)

אמרו חז"ל שהארון היה נושא את נושאי. הנס המופלא הזה שהיה בנושאת הארון, אמר רבי אהרן לויין הי"ד, רומז לנו שלא הנושאים נושאים את הארון, דהיינו, תורת ישראל מצטיינת בכך שבניגוד לכל שאר ה'תורות', נושאייהן הם ממציאיהן, ולכן הם נושאים אותן, את ה'תורות' הללו, ומטים אותם לכל רוח שירצו, ולכל כיוון שיחפצו, הרי שתורתו של העם היהודי שניתנה מסיני, הנמצאת בארון, נושאת את נושאייה. התורה היא זו המובילה את הכל, ודורשת מלומדיה להתאים את דעותיהם והשקפותיהם אל דעתה ורוחה. ובאותו ענין אפשר לומר, שרצון התורה הוא שהמידות הרעות לא יובילו את האדם אלא הוא יוביל את מידותיו, ויכוון על ידי שליטה מוחלטת במידות הכעס והתאוה, הכבוד והגאווה וכו'. הוויתנו מובלת על ידי שכלנו ולא להיפך.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "ברכי נפשי"

טעות המדפיס

ברוב המהדורות של החומשים, בסופה של פרשה פקודי לא מובא מנין הפסוקים וגם לא סימנים בגימטריא, כפי שמובא בסוף כל פרשה, למעשה יש תשעים ושנים פסוקים בפרשת פקודי, והשאלה היא, מדוע אין מנין פסוקים בסוף פרשה זו, וגם לא סימן גימטריא למנין הפסוקים?

אומר האדמו"ר מקוסטון בספרו "תפוח חיים": שכאן נפלה למדפים טעות. שכן בכל פרשה הוא רגיל לכתוב מילה שהיא גימטריא של מספר הפסוקים, ואחר כך את המלה "סימן". כך, לדוגמא, בסוף פרשה ויקהל כתוב: "סנוא"ה סימן", ולמעשה, מחבר הסימנים הללו כתב גם סימן לפרשת פקודי שיש בה כאמור תשעים ושנים פסוקים, והגימטריא היא המלה "בלי כל", וכך היה כתוב: "בלי כל סימן". ראה המדפיס והבין שהכונה היא שבפרשה זו אין סימן... והחליט כי במקום לכתוב את המלים "בלי כל סימן", עדיף שלא לכתוב כלום, וכך

